

JANE AUSTEN

Förnuft och känsla

ORDLISTA

mr (sida 3, rad 1) herr

mrs (sida 3, rad 1) fru

testamente (sida 4, rad 9) dokument som berättar vem som ärver vad när någon dör

tjänare (sida 8, rad 12) tjänstefolk, personer som arbetar i någons hem med hushållssysslor

entusiastisk (sida 11, rad 19) engagerad, positiv

avlägsen (sida 15, rad 12) långt bort, inte nära

salong (sida 26, rad 6) ett finare vardagsrum

upprymd (sida 37, rad 7) glad, lycklig

formellt (sida 51, rad 11) opersonligt och överdrivet artig

syrligt (sida 55, rad 8) surt

anställning (sida 110, rad 14) jobb

förbluffad (sida 114, rad 13) förvånad

Finns det andra ord som är nya för dig? Skriv dem, slå upp dem och skriv förklaringar.

Arbeta med ordlistan

1. Gå tillbaka till boken. Läs meningarna där orden i ordlistan finns. Förklara med egna ord vad meningarna betyder.
2. Skriv egna meningar med tio av orden i ordlistan.

GRAMMATIK

Verb

Verb är ord som berättar vad någon gör. Verb böjs efter tempus (tid), till exempel presens (nutid) och preteritum (dåtid).

Exempel: springer (presens), sprang (preteritum)

Förnuft och känsla är skriven i preteritum, men många av dialogerna är i presens.

1. Stryk under verben i följande meningar:

Hon sänkte blicken.

Fanny var inte glad.

Marianne spelade piano väldigt bra.

Huset tillhör en gammal dam.

Det började regna.

Han sprang fram.

Jag känner en ung dam.

Elinor blev förvånad.

2. Vilka av verben är i presens? Vilka är i preteritum?

Adjektiv

Adjektiv är ord som beskriver saker, människor och djur, till exempel "liten", "glad" och "lång". Färger är också adjektiv.

1. Många av orden i ordlistan ovan är adjektiv. Vilka?
2. Stryk under adjektiven i meningarna nedan (i vissa finns fler än ett adjektiv).

Han är en bra jägare.

Den stilige mannen bad om ursäkt.

Marianne halkade i det våta gräset.

Brandon var tyst och blyg.

Han blev vit i ansiktet.

Det var dåliga nyheter.

Elinor var så olycklig.

Edward vill inte bli någon viktig person.

3. Adjektiv kan kompareras (jämföras), t.ex. bra, bättre, bäst. Komparera följande adjektiv:

ung

rund

lycklig

rik

stilig

generös

vacker

koncentrerad

4. Välj fem adjektiv som beskriver:

Elinor

Marianne

Edward

Överste Brandon

Lucy

LÄSFÖRSTÅELSE

1. Ett nytt hem

Vad är Norland Park?

Vem äger det?

Vem är John?

Vem ärver Norland Park?

Vad händer med mr och mrs Dashwood?

Vad händer när mr Dashwood dör?

Vem är Fanny?

Vad tycker hon om mrs Dashwood och hennes döttrar?

Vem är Edward?

Varför är hans syster och mamma inte nöjda med honom?

Vad händer mellan Edward och Elinor?

Hur reagerar hennes mamma?

Vad tycker Marianne om Edward?

Varför tror Elinor att det blir svårt för henne och Edward att gifta sig?

Vem hjälper fru Dashwood att få ett nytt hus?

2. Marianne blir räddad

Vad heter familjens nya hem?

Var ligger det?

Vad tycker systrarna om sitt nya hem?

Vem äger huset?

Vem är Mrs Jennings?

Vem tycker hon att Marianne ska gifta sig med?

Vad tycker Marianne om det?

Vem räddar Marianne när hon ramlar i regnet?

Varför tycker Marianne att han är den perfekta mannen?

Vem börjar Elinor bli förtjust i?

3. En oväntad avfärd

Hur är livet i Devon för Mrs Dashwood och hennes döttrar?

Hur visar Willoughby att han tycker om Marianne?

Varför lämnar överste Brandon Devon?

Varför tycker Elinor att det var opassande att Marianne hälsade på i huset i Allenham?

Varför ska Willoughby resa till London?

4. Brustna hjärtan

Hur reagerar Marianne när Willoughby lämnat Devon?

Vem kommer ridande när Marianne och Elinor är ute och promenerar?

Vad har Marianne för tankar om hans och Elinors agerande?

Vad är Edwards problem?

Varför vill Marianne inte gå på dans?

Varför är Elinor besviken på Edward?

Vad vill Edward arbeta med?

Vad vill hans familj att han ska göra?

Vad tror Elinor att Charlottes man är sur över?

5. Ovälkomna nyheter

Vilka olika åsikter finns om systrarna Steele?

Vem är Lucy förlovad med?

Hur länge har de varit förlovade?

Vad får Elinor veta om Edwards ring?

Varför tycker Elinor att det är mer synd om Edward än om henne själv?

Varför bestämmer hon sig för att inte berätta för sin familj?

6. I London

Varför vill Marianne åka till London?

Varför vill Elinor inte åka?

Vem kommer för att besöka systrarna?

Hur blir mötet mellan Marianne och Willoughby?

Vad skriver Willoughby i sitt brev till Marianne?

Vem är Eliza?

Vad hände med henne?

Vad är förklaringen till att överste Brandon varnade för Willoughby?

7. En hemlighet avslöjas

Vad berättar systrarnas bror John om Edwards planerade äktenskap?

Varför tror John inte att Marianne kommer att få en rik make?

Varför är John och Fanny glada över att få lära känna paret Middleton?

Vad berättar Mrs Jennings om förlovningen mellan Edward och Lucy?

Varför har Elinor inte berättat detta för sin syster och mamma?

8. Stackars Marianne

Vad tycker Elinor om Edwards val att stanna hos Lucy?

Varför blir det inget bröllop trots allt?

Vad händer med Marianne?

Vad berättar Willoughby för Elinor?

Vad gör han när han har berättat färdigt?

9. Ett lyckligt slut

Varför berättar Elinor inte för sin syster att Willoughby har besökt dem?

Hur reagerar Marianne när hon slutligen berättar?

Vad berättar Edward för Elinor när han besöker henne?

Vad händer när han berättar för sin mor att han vill gifta sig med Elinor?

Vem gifter Marianne sig med?

Hur blir deras äktenskap?

SKRIVA

Sammanfatta

Använd följande punkter för att sammanfatta handlingen i *Förnuft och känsla*.

- Boken handlar om ...
- De ...
- Först ...
- Därefter ...
- Sedan ...
- Slutligen ...

Skriv en recension

Vad tyckte du om boken?

Skriv en recension och använd följande meningar som stöd:

- Jag tyckte om att ...
- Det bästa med boken var att ...
- Den person jag tyckte bäst om var ...
- Det var bra att ...
- Jag tyckte inte om att ...
- Det var konstigt ...
- Det var hemskt ...
- Jag undrar varför ...
- Jag hoppas ...

Händelse och tanke

Välj två betydelsefulla händelser ur boken.

Berätta vad som händer, vilka som är med och varför du anser att de är viktiga.

Använd meningarna nedan som stöd.

1.

Den första händelsen jag har valt är ...

Jag valde den eftersom ...

Det som händer är ...

De som är med är ...

Det är en viktig händelse för att ...

Den får mig att tänka på ...

2.

Den andra händelsen jag har valt är ...

Jag valde den eftersom ...

Det som händer är ...

De som är med är ...

Det är en viktig händelse för att ...

Den får mig att tänka på ...

Beskriv en karaktär

Välj en av karaktärerna i boken och skriv en text om hen.

- Vilka positiva egenskaper har hen?
- Vilka negativa egenskaper har hen?
- Vad tycker hen om?
- Vad tycker hen inte om?
- Vilka personer är viktiga för hen?
- Vad drömmer hen om?

Skriv en faktatext

Ta reda på mer om Jane Austens liv och hennes böcker.

Skriv en faktatext som sammanfattar det viktigaste du har fått veta.

ANALYSERA

Teman

Teman är stora känslor och händelser som genomsyrar en berättelse. Exempel på vanliga teman är kärlek, hat, rädsla, glädje, sorg, ensamhet, gemenskap, vänskap, krig, orättvisa, svartsjuka.

Vilka teman hittar du i *Förnuft och känsla*? Ge exempel och förklara.

Motiv

Motiv är typiska situationer och vanliga karaktärer som finns med i många olika böcker, filmer och teveserier. Exempel på vanliga motiv är "den elaka styvmodern" och "en hemlighet avslöjas som förändrar allt".

Beskriv tre vanliga karaktärer och tre typiska situationer som du känner igen från andra berättelser och som du dessutom hittar i *Förnuft och känsla*.

Bokens konflikt

I varje bok finns det ett problem. Detta kallas för bokens konflikt.

Vad tycker du konflikten är i den här boken?

Förklara varför du tycker så.

Budskap

Budskapet är det författaren vill säga med boken och det du som läsare kan lära dig. Det finns flera budskap i en bok. Vilket eller vilka budskap hittar du i *Förnuft och känsla*? Skriv och förklara.

Miljö

Förnuft och känsla utspelar sig på 1800-talet i England och det påverkar vilka skrivna och oskrivna regler som finns i den miljö som karaktärerna befinner sig i.

- Vilka regler (skrivna och oskrivna) gäller för män?
- Vilka regler (skrivna och oskrivna) gäller för kvinnor?
- Vad ger hög status?
- Vad ger låg status?

En karaktärs utveckling och förändring

Välj en av karaktärerna. Beskriv hur hen förändras från början av boken till slutet. Vad lär hen sig? Vem påverkar hen? Blir livet bättre eller sämre?

En klassiker

Förnuft och känsla räknas till en av de stora klassikerna. En klassiker är en bok som är gammal, men ändå känns aktuell och som har lästs av flera generationer läsare. Man brukar säga att den är tidlös. Det betyder att den berör frågor som är intressanta för människor i alla tider.

- Varför tror du att *Förnuft och känsla* har blivit en klassiker?
- Vad i boken är tidlöst? Vilka frågor berörs, som var aktuella både när boken skrevs och nu?
- Vad i boken är kopplat till den tid och det samhälle som boken skrevs i?
- Tycker du att *Förnuft och känsla* är en klassiker som många borde läsa? Varför? Varför inte? Argumentera för din åsikt.